

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1915 kl. 4,30 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om bidrag av statsmedel till kostnaderna för indelning, förbättring och underhåll av enskilda vägar å landet m. m.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad motion, nr 56, har herr *Molin* i Dombäcksmark hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla såväl om utredning och förslag, i vad mån och under vilka villkor staten bör bidraga i kostnaderna för indelning, förbättring och underhåll av by- och utfartsvägar (enskilda vägar på landet) enligt lagen den 5 juli 1907, som ock utredning och förslag till bestämmelser i syfte att inom rimlig tid få mera betydande by- och utfartsvägar indelade till allmänt underhåll.

Till stöd härför har motionären anfört följande:

»Vid samtliga riksdagar under föregående riksdagsperiod har under-tecknad väckt motion därom, att staten måtte på något sätt taga sig an de s. k. by- och utfartsvägarna här i landet. Motionerna i detta ämne hava dock utan vidare avslagits, vilket dock ej hindrar mig att — övertygad som jag är om frågans vikt och betydelse — oavlatligt föra frågan fram till dess den vinner gehör.

Såvitt jag kunnat finna har motståndet mot mina motioner grundat sig dels därpå, att somliga inom jordbruksutskottet och riksdagen ej velat hjälpa landsbygdens befolkning att få drägliga kommunikationer, varvid man slagit ifrån sig saken med att påvisa det olämpliga uti att staten skall bidraga i kostnaderna för de »enskilda» vägarnas iståndsättande och underhåll, dels ock därpå att en annan part inom samma utskott ansett att motionärens fordringar varit för minimala. Å ena sidan har således den rena omedgörligheten och å andra sidan den längst gående vänlig-

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 10 saml. 11 häft. (Nr 15.)

heten mot grundtankarna i mina motioner hjälpts åt att förhindra ett positivt resultat.

Inom landet och i riksdagen gör sig numera den åsikten alltmer gällande, att staten så småningom bör övertaga hela vägunderhålls- och vägbyggnadstungan, som f. n. så ojämnt och orättvist är fördelad på landets innebyggare. Det säger sig självt att »byvägsfrågan», under vilken rubrik jag vill sätta mina i ämnet väckta motioner, rycker närmare sin lösning i samma mån som staten skulle övertaga den väsentligare delen av väghållningsbesväret. Därigenom skulle nämligen landsting, väghållningsdistrikt och kommuner bliva satta i tillfälle att taga sig an by- och utfartsvägarna, något som under närvarande förhållande bjuder på oerhörda svårigheter. Med dem inom jordbruksutskottet och riksdagen, som ansett att sådana by- och utfartsvägar, vilka äro av betydelse för den allmänna samfärdseln, böra indelas till allmänt underhåll i likhet med lands- och bygdevägarna, är jag i princip ense. Det lyckligaste vore om så kunde ske. Orsaken, varför jag emellertid hittills ej kunnat framställa yrkanden i den riktningen, har dock varit, att jag insett det omöjliga uti att med bibehållande av nuvarande vägsystem inom rimlig tid komma dithän. Mina i motionerna framställda förslag hava därför fått karaktären av förslag till provisoriska åtgärder. Skulle nu staten övertaga väghållningsbesväret i dess helhet, yppar sig möjligheten att på tillfredsställande sätt ordna byvägsfrågan efter principen att få dessa by- och utfartsvägar indelade till allmänt underhåll.

Men även om så bleve fallet torde icke andra vägar än de viktigare komma i åtnjutande av det allmännas omvårdnad. Man måste tänka sig en sovring av vägarna, varav följderna bleve att en hel del visserligen för det allmänna mindre viktiga, men för dem, som äro hänvisade att använda sig av dem, högst viktiga vägar komme att stå utanför all statlig eller allmän omvårdnad. Vägproblemet kan alltså ej bli slutgiltigt löst, och klagomål från dem, som anse sig mindre väl lottade på vägar, skola oavlatligen framställas. Då förhållandena äro så skiftande i olika delar av landet, ja t. o. m. inom varje ort för sig, synes mig den principen böra vara den enda riktiga, att staten anpassar sin hjälp efter förefintliga behov, så att de tyngsta bördorna helt övertagas av staten, att staten rörande de ännu ej till allmänt underhåll indelta vägarna vidtager åtgärder, äsyftande att få de viktigare av sådana vägar indelta till allmänt underhåll inom större eller mindre områden, och rörande de mindre viktiga vägarna åtminstone bidrager i kostnaderna för sagda vägars indelning och förbättring, eventuellt jämväl underhåll, enligt lagen om enskilda vägar på landet. Sistnämnda lag lär ej kunna få vidsträcktare tillämpning och åstad-

komma det, statsmakterna vid lagens antagande åsyftade med densamma, därest ej staten på något sätt träder emellan och bidrager i de med lagens tillämpning förknippade kostnaderna. På de grunder jag förut i mina motioner vid 1912, 1913 och 1914 års riksdagar anfört, anser jag allt fortfarande, att staten bör bidra med $\frac{1}{3}$ i kostnaderna för indelning och förbättring (istandsättandet) av enskilda vägar under förutsättning att landsting, väghållningsdistrikt eller kommun bidrager med lika andel. Erfarenheten torde hava tydligt ådagalagt, att sistnämnda korporationer ingalunda pläga anslå medel i onödan, vadan statsmakterna icke torde behöva andra garantier än att någon av de nämnda korporationerna anslagit medel för ändamålet. Rörande själva underhållet av sådana vägar synes mig lämpligt att staten under angivna förutsättningar bidrager med så stor del av vid laga förrättning uppskattad underhållskostnad, att statens och övriga korporationers sammanlagda bidrag motsvarar den procent staten för närvarande bidrager till underhållet av landsvägarna.

Därest en undersökning kommer till stånd, om och på vad sätt staten skall övertaga hela väghållningsbesväret, synes det mig vara av vikt, att de synpunkter, jag här framhållit, jämväl måtte tagas med i räkningen. Men även om en sådan undersökning ej kommer till stånd, anser jag att byvägsfrågan är av den vikt att den i och för sig motiverade en utredning. Hänvisande för övrigt till motionen nr 88 vid fjolårets första riksdag, i vilken motion jag ansett mig hava presterat alla de motiv, som rimligtvis kunna begäras, tillåter jag mig föreslå; — — —.»

Såsom motionären erinrar, hava motioner i väsentligen samma syfte som den förevarande av honom blivit väckta vid 1912, 1913 och den senare av 1914 års riksdagar, vilka motioner emellertid, i enlighet med avstyrkande utlåtanden av dåvarande jordbruksutskott, av riksdagens båda kamrar avslagits. Samtliga dessa utlåtanden hänföra sig i huvudsak till ett av 1910 års jordbruksutskott avgivet utlåtande i anledning av en vid sistnämnda riksdag av herr Olsson i Kullenbergstorp väckt motion angående revision av lagen om enskilda vägar på landet, vilken motion jämväl avsåg statsbidrag till enskilda vägars byggande och underhåll. I sistnämnda utlåtande framhölls, bland annat, hurusom, enligt vad det syntes jordbruksutskottet, motionärens anmärkningar mot lagen den 5 juli 1907 om enskilda vägar på landet huvudsakligen härledde sig från de rådande förhållandena beträffande underhållet av starkt trafikerade sådana vägar. I avseende härå ansåg sig utskottet böra erinra, att man icke, såsom motionären antagit, vid tillkomsten av nämnda lag förbisett, att å många av dessa vägar framginge allmän trafik i stor omfattning. För sådant fall

Utskottet.

vore nämligen stadganden givna i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet med däri sedermera gjorda ändringar. Ifrågavarande stadganden avsåge tydligen att avhjälpa det av motionären åsyftade missförhållande, att för den enskilda samfärdseln behöfliga vägar underhölles av en eller ett fåtal enskilda. Sant vore visserligen, att det understundom kunde visa sig avsevärt svårt att få enskild väg indelad till allmänt underhåll, även när billigheten syntes kräva detta. Då emellertid stadgandena härom, såsom redan nämnts, återfunnes i lagen om väghållningsbesvärets utgörande på landet, torde, därest lagstiftningen skulle tillgripas för de uppgivna missförhållandenas avhjälpan, en revision av lagen om enskilda vägar i alla händelser icke vara på sin plats. På grund av vad sålunda sagts, och då sådan erfarenhet om nämnda lags verkningar i olika avseenden under den korta tid, lagen funnits till, ej kunnat vinnas, att en revision av lagen därav kunde föränledas, hemställde utskottet, att motionen ej måtte till någon riksdagens åtgärd föränleda, vilken hemställan vann riksdagens godkännande.

1914 års jordbruksutskott åberopade för sin del ytterligare det förhållande, att motionärens huvudsyfte — tillgodoseende av jordbrukets behov utav ökade vägförbindelser framför allt i vårt lands mera glest befolkade trakter utan oskäligt betungande av den enskilde jordägaren — i ej oväsentlig mån främjats genom det av riksdagen första gången år 1913 beviljade anslag på extra stat av 500,000 kronor såsom bidrag till anläggning av enklare vägar inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län.

Utskottet delar den uppfattning i ämnet, som uttryckts i de sålunda anförda och åberopade uttalandena. Beträffande motionärens yrkande, i vad detsamma avser statsbidrag till *förbättring* och *underhåll* av enskilda vägar, anser utskottet således ej anledning förefinnas till ett frångående av den utav föregående års jordbruksutskott intagna, av riksdagen gillade ståndpunkt. I varje fall anser utskottet frågan om de enskilda vägarnas förbättring och underhåll icke vara av beskaffenhet att för närvarande påkalla statsmakternas ingripande.

Detta torde i än högre grad gälla den i förevarande motion påyrkade utredning rörande möjligheten av övertagande till allmänt underhåll inom rimlig tid av mera betydande by- och utfartsvägar. Utskottet erkänner visserligen det befogade i önskemålet, att sådana vägar, vilka förmedla en mera omfattande trafik och följaktligen rätteligen borde hava egenskapen av allmänna, snarast bliva indelade till allmänt underhåll. Genom stadgandena uti 4, 41 och 42 §§ av lagen angående väghållnings-

besvårets utgörande på landet den 23 oktober 1891 öppnas emellertid, som bekant, möjlighet för förändring till allmänna av sådana enskilda vägar, som tjäna ett mera allmänt samfärdselintresse.

Oavsett detta synes det emellertid utskottet vara lämpligt och angeläget att avvakta den utredning i fråga om åvägabringande av en jämnare fördelning av väghållningsbesväret, som anförtrotts åt de utav chefen för finansdepartementet, jämlikt nådigt bemyndigande den 29 september 1911, tillkallade sakkunnige. Det torde nämligen med visshet kunna antagas, att vid nämnda utredning även uppmärksammas sådana frågor av för vägväsendets utveckling och därmed även för väghållningsbesvårets fördelning grundläggande betydelse som motionen i denna del avser.

Om sålunda utskottet håller före, att någon åtgärd från riksdagens sida i allt fall icke för närvarande bör ifrågakomma i anledning av den del av motionärens framställning, som hittills berörts, finner utskottet det däremot vara förtjänt av ett allvarligt övervägande, huruvida icke motionen, i vad den avser statsbidrag till enskilda vägars *indelning* jämlikt lagen den 5 juli 1907 bör föranleda en framställning från riksdagen. Det synes nämligen utskottet, som om vissa betydelsefulla förutsättningar för statsmakternas mellankomst i avseende å sådan indelning numera vore för handen.

Som bekant, skall vid sådan förrättning, som i 11 § av 1907 års berörda lag omförmåles, till prövning och avgörande företagas frågor rörande såväl fastighets rätt i avseende å byggande och begagnande av väg över annan fastighets område som fastighets skyldighet att deltaga i vägs byggande eller underhåll i de fall, då överenskommelse angående nämnda frågor ej kunnat träffas. Förrättningens uppgift kan följaktligen i varje fall vara att åstadkomma ett fullständigt ordnande av ifrågavarande väghållningsbesvär mellan intressenterna i en vägsamfällighet. Men även där förrättningen i avseende å sitt föremål är begränsad till blott endera eller några av berörda angelägenheter, utgör densamma uppenbarligen en betydelsefull, mången gång nödvändig förutsättning för en effektiv tillämpning av lagen om enskilda vägar. Ihågkommas bör ock, att en gång företagna vägdelningar i allmänhet kunna antagas komma att bli bestående för en längre tid.

Till företagande av ifrågavarande förrättning skall, enligt stadgande i 13 § av här berörda lag, Konungens befallningshavande förordna lantmätare, kronobetjänt eller annan person, åt vilken uppdraget finnes kunna anförtros. Närmast och för vanliga fall torde väl distriktslantmätare ifrågakomma därtill. Att förrättningen, på grund av de sålunda av lagen fordrade garantierna för förrättningens sorgfälliga utförande, kan medföra jämförelsevis stora kostnader, torde, såsom av motionären jämväl framhållits, vara

obestridligt. Särskilt för mindre fastighetsinnehavare kunna dessa kostnader ställa sig ganska betungande och synas icke alltid uppvägas av de förmåner i avseende å en tillfredsställande reglering av vederbörande byggnads- eller underhållsskyldighet, som genom indelningsförrättningen skulle vinnas. I många fall torde man just på grund av denna omständighet i det längsta söka undvika indelning och nöja sig med vidblivandet vid förutvarande ordning i avseende å befintlig vägs nödortftiga hållande i farbart skick, hur litet tillfyllestgörande denna ordning än må vara. Att härigenom svårligen några avsevärda vägförbättringar befrämjas, än mindre några nya vägbyggnadsföretag, torde lätt inses.

Statsmakterna hava emellertid icke helt förbisettt betydelsen av billigare lantmåteriförrättningar för, bland andra, här ifrågakomna ändamål. En icke oviktig åtgärd till beredande av minskningar i de mindre jordägarnas kostnader för sådana förrättningar vidtogs redan vid 1909 års riksdag, då nämligen ett förslagsanslag av 30,000 kronor ställdes till Kungl. Maj:ts förfogande till bestridande av kostnaderna för av distriktslantmätare företagna tjänsteresor för utförande av vissa mindre förrättningar, bland andra sådan, som omförmäles i 11 § i lagen om enskilda vägar på landet. Detta anslag har sedermera årligen beviljats, ehuru det samma på grund av mindre lämpliga bestämmelser endast obetydligt tagits i anspråk. Sedan emellertid, sistlidet år, riksdagen uttalat sin anslutning till Kungl. Maj:ts för riksdagen tillkännagivna avsikt att i enlighet med närmare angivna grunder vidtaga förändringar i de genom kungl. kungörelse den 18 juni 1910 fastställda föreskrifter rörande lantmätares ifrågavarande tjänsteresor, i syfte att bereda anslaget en ändamålsenligare användning, har, med upphävande av nämnda föreskrifter, ny kungl. kungörelse i ämnet utfärdats den 23 december 1914. Genom de ändrade bestämmelser och villkor, som härigenom blivit gällande, har berörda anslag utsträckts till att avse, förutom resekostnaden ända fram till förrättningsstället, jämväl, ifråga om jordavsöndringar för obemedlades och mindre bemedlades räkning, själva förrättningsarvodet ävensom lösen för karta och handlingar.

Det ligger nu, synes det utskottet, nära till hands att, till förmån för av underhållet av enskilda vägar betungade mindre fastighetsinnehavare, fortgå uti den sålunda med avseende å *jordavsöndringar* angivna riktningen och alltså medgiva sådan utvidgning av anslagets dispositionsändamål, att därav finge gäldas kostnaden jämväl för de *vägindelingsförrättningar*, som ligga inom området för lantmätares uppgift vid ifrågavarande tjänsteresor.

Ett sådant medgivande synes desto mera befogat, som detsamma — utan att medföra så omfattande ekonomiska uppoffringar för staten,

som de av motionären ifrågasatta statsbidragen till enskilda vägars förbättring och underhåll uppenbarligen skulle kräva — vore ägnat att bereda en verksam hjälp åt ett avsevärt antal ekonomiskt mindre väl ställda fastighetsinnehavare, vilka hava att delta i besväret med enskild vägs hållande. Därigenom underlättas för dem påkallandet av sådan indelningsförrättning, utan vilken de fördelar i avseende å underhållsskyldighetens fördelning, som 1907 års lag avsåg att erbjuda, i många fall torde utebliva. Betydelsen av vidgade indelningsmöjligheter, även för åstadkommande av en mera tillfredsställande ordning i avseende å ägo- och utfartsvägars iståndsättande, förbättring och ändamålsenliga utveckling till allt större betydelse för tillgodoseende av ökade lokala trafikanspråk, har redan antytts och är för övrigt av motionären själv tillräckligt belyst i dennes förberörda motion i ämnet vid 1912 års riksdag.

Med åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av förevarande motion, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t till nästa års riksdag i samband med äskande av anslag till distriktslantmätarens tjänsteresor m. m. måtte framlägga sådana ändrade grunder, att i fråga om sådan av lantmätare verkställd förrättning, som avses i lagen om enskilda vägar på landet den 5 juli 1907, må, där sakägare är obemedlad eller mindre bemedlad, av statsmedel gäldas, förutom ersättning för resa, jämväl kostnaden för själva förrättningen jämte lösen för handlingar.

Stockholm den 5 mars 1915.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: hrr Persson, Ericsson, Odelberg, Petersson, Holmquist, Fahlén, Hellström, Lindblad, Åkerlund, greve Hamilton, greve Wachtmeister, Tysk, Nilsson i Linnås, Hage, Norin och Svensson.

Reservationer:

av herrar *Ericsson*, *Odelberg* och *Fahlén* samt greve *Wachtmeister*, vilka ansett att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Såsom motionären erinrar, hava motioner i väsentligen samma syfte som den förevarande av honom blivit väckta vid 1912, 1913 och den senare av 1914 års riksdagar, vilka motioner emellertid, i enlighet med avstyrkande utlåtanden av dåvarande jordbruksutskott, av riksdagens båda kamrar avslagits. Samtliga dessa utlåtanden hänföra sig i huvudsak till ett av 1910 års jordbruksutskott avgivet utlåtande i anledning av en vid sistnämnda riksdag av herr Olsson i Kullenbergstorp väckt motion angående revision av lagen om enskilda vägar på landet, vilken motion jämväl avsåg statsbidrag till enskilda vägars byggande och underhåll. I sistnämnda utlåtande framhölls, bland annat, hurusom, enligt vad det syntes jordbruksutskottet, motionärens anmärkningar mot lagen den 5 juli 1907 om enskilda vägar på landet huvudsakligen härledde sig från de rådande förhållandena beträffande underhållet av starkt trafikerade sådana vägar. I avseende härå ansåg sig utskottet böra erinra, att man icke, såsom motionären antagit, vid tillkomsten av nämnda lag förbisett, att å många av dessa vägar framginge allmän trafik i stor omfattning. För sådant fall vore nämligen stadganden givna i lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet med däri sedermera gjorda ändringar. Ifrågavarande stadganden avsåge tydligen att avhjälpa det av motionären åsyftade missförhållande, att för den enskilda samfärdseln behövlige vägar underhölles av en eller ett fåtal enskilda. Sant vore visserligen, att det understundom kunde visa sig avsevärt svårt att få enskild väg indelad till allmänt underhåll, även när billigheten syntes kräva detta. Då emellertid stadgandena härom, såsom redan nämnts, återfunnos i lagen om väghållningsbesvärets utgörande på landet, torde, därest lagstiftningen skulle tillgripas för de uppgivna missförhållandenas avhjälpan, en revision av lagen om enskilda vägar i alla händelser icke vara på sin plats. På grund av vad sålunda sagts, och då sådan erfarenhet om nämnda lags verkningar i olika avseenden under den korta tid, lagen funnits till, ej

kunnat vinnas, att en revision av lagen därav kunde föranledas, hemställde utskottet, att motionen ej måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda, vilken hemställan vann riksdagens godkännande.

1914 års jordbruksutskott återopade för sin del ytterligare det förhållande, att motionärens huvudsyfte — tillgodoseende av jordbrukets behov utav ökade vägförbindelser framför allt i vårt lands mera glest befolkade trakter utan oskäligt betungande av den enskilde jordägaren — i ej oväsentlig mån främjats genom det av riksdagen första gången år 1913 beviljade anslag på extra stat av 500,000 kronor såsom bidrag till anläggning av enklare vägar inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län.

Utskottet delar den uppfattning i ämnet, som uttryckts i de sålunda anförda och återopade uttalandena. Jämväl synes det utskottet vara lämpligt att avvakta den utredning i fråga om åvägabringande av en jämnare fördelning av väghållningsbesväret, som anförtrotts åt de utav chefen för finansdepartementet, jämlikt nådigt bemyndigande den 29 september 1911, tillkallade sakkunnige. Det torde nämligen med visshet kunna antagas, att vid nämnda utredning även uppmärksammas sådana frågor av för vägväsendets utveckling och därmed även för väghållningsbesvärets fördelning grundläggande betydelse som motionen avser.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.»

av herrar *Lindblad, Nilsson* i Linnås och *Svensson* i Betingetorp, vilka anført:

»Vill man själva saken — och det enskilda vägväsendet torde i vårt land spela en ganska viktig roll, ej minst i försvarets intresse och därför även innefatta ett *statsändamål* — så torde det för Kungl. Maj:t vara synnerligen lätt att föreslå riksdagen ett *helt och hållet nytt anslag* för enskilda vägars indelning, i synnerhet som det av utskottet återopade 30,000 kr:s-anslaget aldrig till fullo tagits i anspråk för sitt ändamål. 1907 års lag om enskilda vägar synes fordra väl så mycket understöd av statsmedel för att komma till sin fulla användning som jordavsöndringar och därmed jämförliga förutsättningar.

Utskottets förslag skulle emellertid komma att premiera användningen av distriktslantmätare till dylika förrättningar, vilket 1907 års lag aldrig avsett; givetvis skulle förrättningarna komma att i regel tilldelas

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 10 saml. 11 häft. (Nr 15.)

dess, ehuru de redan nu äro mycket upptagna med andra förrättningar, ty där en part hos Konungens befallningshavande anhåller om lantmätare, trots att mången gång en fullt kompetent närboende kunde finnas, vars anlitan skulle draga mindre resor och förrättningskostnader, så skulle Konungens befallningshavande, oaktat andra parters begäran, knappt kunna undvika att förordna lantmätaren, eftersom därigenom samtliga i företaget intresserade mindre bemedlade skulle få kostnadsfri förrättning.

Helt och hållet »obemedlade» jordägare torde vara mindre vanligt förekommande, och att skilja på de *mindre* eller *mera* bemedlade i fråga om sådana mindre förrättingars betalning torde i praktiken visa sig komma att helt motverka syftemålet.

Vi vilja därför hemställa,

att riksdagen må, i anledning av förevarande motion, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte till nästa års riksdag framlägga förslag, att i fråga om sådan förrättning, som avses i lagen om enskilda vägar på landet den 5 juli 1907, ersättning må utgå av statsmedel såväl för resa som jämväl för själva förrättningen jämte lösen för handlingar.»

samt av herr *Åkerlund*, som anført:

»Då jag håller före, att det för visso ej vore välbetänkt för innehavare av fastigheter å vår landsbygd, om riksdagen biträdde utskottets förslag, vilket, ehuru det naturligen ej avser detta, tvelsutän skulle bidra att beröva nämnda befolkning den lilla rätt, den ännu äger, att vid åtskilliga, delvis allmänna förrättningar anlita privata personer, för vilka den äger förtroende, kan jag ej biträda detta förslag.

Det förefaller mig nämligen, att, om vid delning av enskild väg en part önskar få enskild, fullt sakkunnig person till förrättningsman, och en annan part lantmätare, Konungens befallningshavande städse skulle finna sig manad att förordna lantmätare, eftersom — därest riksdagen bifaller utskottets framställning — genom sådant förordnande samtliga i företaget intresserade mindre bemedlade eller obemedlade skulle komma att undgå alla kostnader. Jag anser därför, att, därest staten i vidsträcktare mån än nu skall åtaga sig bidrag för delning av enskild väg, sådant bidrag bör utgå ej blott till lantmätare, utan jämväl till annan förrättningsman, som äger

befolkningens förtroende och på förslag av denna förordnas av Konungens befallningshavande, dock naturligtvis under förutsättning, att det arvode, sådan förrättningsman begär, åtminstone ej överskrider lantmäteritaxans bestämmelser för sådana förrättningar.

Då min erfarenhet i fråga om vägdelningar ofta givit vid handen, att enskilda, med ortens förhållanden erfarna personer på ett fullt ut lika gott, om ej vida bättre sätt än med ortsförhållandena fullt obekanta lantmätare verkställt delning av enskilda vägar mot ett synnerligen ringa arvode, skulle det för visso enligt min åsikt ej lända landsbygdens befolkning till båtnad, därest den utav förespegling om en ytterst ringa pekuniär fördel låte locka sig att faktiskt avstå från sin rätt att erhålla den förrättningsman de åstunda, vilket säkerligen skulle bliva följderna av ett bifall till utskottets framställning.

Jag får därför föreslå,

att riksdagen må, i anledning av förevarande motion, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte till nästa års riksdag framlägga förslag, att i fråga om förrättning, som avses i lagen om enskilda vägar på landet den 5 juli 1907, ersättning må utgå av statsmedel såväl för resa som jämväl för själva förrättningen jämte lösen för handlingar.
